

STAGNACIJA NA ŽENEVSKI KONFERENCI

Vesile ne morejo omajati stališča Japonske in Avstralije glede agresivne klavzule. — Svet Lige narodov je imenoval posebne posredovalce. — Eden teh je Loucheur, ki je namignil, da bo Japonska mogoče zmagala s svojo zahtevo. — Avstralija neče ničesar vedeti o kompromisu.

Poroča Arno Dosch-Fleuret.

Ženeva, Švica, 30. septembra. — Japonska noče skleniti kompromisa in isto velja tudi glede Avstralije.

Pozno včeraj zvečer, po neprestanih pogajanjih so bili delegati še vedno tam kot prejšnji večer, ko je japonski delegat Adači zahteval, naj se izbriše iz arbitracijskega protokola odstavek, ki bi dovoljeval proglasiti Japonsko kot napadalno ali agresivno državo, če bi šla v vojno z Združenimi državami ali Avstralijo radi omejitve priseljevanja.

Japonsko stališče se ni prav nič izpremenilo, temveč je postalo le še bolj odločno. Avstraleci pa so molčali ter si mislili svoje.

Japonci so umaknili svoj amendment ter stoji na stališču, da je ali treba sprejeti stališče Japonske ali da Japonska ne bo hotela podpisati protokola.

Da se prepreči odpad Japonske, ki bi omejil proti-vojni vpliv Lige na Evropo, si belijo najbolj zmožni posredovalci glave, da najdejo pot, ki bi omogočila podpis protokola od strani Japonske.

Svet Lige narodov, ki je v strahu, da bo uničena Liga kot taka vspricho te ovire, ki je največja kot se jih je kdaj pojavilo, je nastopil včeraj zjutraj ter imenoval Loucheurja, Scialoio in Sir Hursta posebnim komitejem, da razmislija o težkoči. Ti trije so celi dan obdelovali Adačija, dočim sta skušala Briand in lord Parmoor pregovoriti barona Išii. Dosedaj so bili vsi naporji zaman, a Loucheur je rekel, da bo mogoče stvar uravnana še danes zjutraj, če ne drugače pa vsaj na temelju japonskih pogojev.

Signor Scialoio se je hitro oprijel ideje Loucheurja, kajti Italijani v Ligi so vedno skušali dobiti za Ligo polnomočje, da prisili dežele, ki imajo surovine radeljevati slednje. Ta problem je analogen priseljevanju.

Loucheur se skuša izogniti vprašanju, ki so predmet neposrednega japonskega zanimanja, — namreč vprašanje priseljevanja in kitajske politike. Ve pa dobro, da prav nič ne koristi prikrivati dejstvo, da je Japonska skoro inenoma navedla ameriško in avstralsko izključevalno postavbo. V sled tega je naprosil Avstralec in Amerikane, naj razmislijo o prizadetem principu ter naj pozabijo na protest Japonske.

„Če hoče Japonska na vsak način dvigniti to vprašanje, ni storila prav, ko ni dala komu drugemu naročilo, naj ga dvigne,“ je rekel Loucheur. „To je samoposedi malenkostna zadeva.“

Berlin, Nemčija, 30. septembra. — Zamanji urad je dobil od grofa Kesslerja, neoficijelnega nemškega zastopnika v Ženevi, brzojavko, v kateri se glasi, da je bil nemški memorandum glede Lige narodov zavrnjen, ker ne spada v meje razprav, tikajočih se vstopa Nemčije v Ligo narodov.

Ta memorandum je poslala Nemčija vsem delegacijam v Ženevi ter navedla v njem pogoje, na temelju katerih je pripravljena stopiti v Ligo.

Kakorhitro je oficijelni Berlin izvedel to žalostno novico, je zapustil svoje ošabno stališče, svoje agresivne načrte proti Franciji in mali antanti, ter koncem konca tudi svoje stike z Moskvo.

Če bi se ugodilo eni nemških zahtev, bi izgubila Francija ves oprijem na dežele male antante. Poljska bi bila naprimer odrezana od Francije v slučaju ruskega napada, kajti Nemčija je stavila pogoj, da ostane v takem slučaju nevtralna in da ne smejo tuje čete preko njenega ozemlja.

Nemčija pa vendar ustraja trdno pri eni svojih zahtev. Ta zahteva se tiče trajnega sedeža v svetu Lige narodov in v ta zahtevo sta principijelno privolila MacDonald in Herriot.

MEKA OGROŽENA.

London, Anglija, 30. septembra. V neki brzojavki, katero je poslat kralj Hussein iz Hedžasa, se glasi, da je položaj v Meki skrajno resen, ker oblega plemo Vahabis sveto mesto, ki pa je še vedno v rokah Husseinov.

Angleški poslanik v Meki se je preselil v Jedo s celim svojim štabom.

SEDMA ŽRTEV KUKLUKS- KLANCEV.

Herrin, Ill., 29. septembra. — Danes je umrl že sedmi človek, ki je bil ranjen pri kukluksklanških nemirih dne 30. avgusta. To je sodni sluga H. P. Hemister.

..DVANAJST LET JEČE ZA UMOR ŠKOFA.

Varšava, Poljsko, 29. sept. — Meseca februarja je menih Smaragd usmrtil škofa Jurja, ki je bil pridelen vzhodni pravoslavni cerkvi na Poljskem. Sedaj ga je sodišče obsodilo na dvanaest let ječe.

ZDRAVSTVENO STANJE RU- SKEGA PISATELJA BREZUPNO

Berlin, Nemčija, 30. septembra. Zdravstveno stanje slavnega ruskega pisatelja Maksima Gorkega je brezupno. Tako poročajo iz trolskega letovišča Meran. Gorki je star 60 let ter je pred par meseci začel pisati svoje spomine.

LA FOLLETTE IN NJEGOV SIN

Slika nam kaže progresivnega predsedniškega kandidata Roberta La Folletteja in njegovega sina, ki je obenem tudi njegov tajnik.

VODLJIVI BALON Z R-3 BO JAPONSKA NEVTRALNA NAPOLNEN S HELIJEM V KITAJSKEM KONFLIKTU

Stric Sam nima dosti helija, da bi napolnil oba velika vodljiva zrakoplova in vsled tega bodo spustili plin iz Shenandoah v ZR-3. Pričetek poleta proti Ameriki.

Lakehurst, N. J., 30. septembra. Zračna ladja Shenandoah in njen nemški sorodnik ZR-3 se ne bosta mogla voziti skupaj, — kajti stric Sam nima dovolj plina helija za obe zračni ladji.

Zračna ladja Shenandoah se bo dvignila prihodnjo soboto v zrak, da vprizori sedemnajst dni trajajoč transkontinentalni polet. Ko se bo vrnila, bo ZR-3 že dospel iz Nemčije, napolnjen z eksplozivnim vodikom, katerega bodo mornariške oblasti takoj izpraznile, da se odstrani vsako možnost eksplozije.

Kakorhitro bo zaključila svoj polet preko kontinenta, bodo spumpali ne-eksplozivni helij v ZR-3, in Shenandoah bo morala čakati do prihodnje spomladi, ko se bo povečala vladna zaloga helija.

To je pojasnil danes tukaj kapitan Pierce, poslušajoč poveljnik mornariške zračne postaje, ki je rekel, da je bilo sklenjeno pustiti Shenandoah v letu, dočim se bo vpriziralo v ZR-3 poskuse, ki bodo dokazali, da je zmožna manevrirati v zraku. Dosedaj so upali, da bo mogoče dobiti toliko helija, da bosta obe zračni ladji vprizorili skupaj pot preko iztočnih mest.

ZR-3 bo pripravljen na odhod iz Nemčije ob prvem ugodnem času po prihodnji soboti, kot se glasi v poročilih iz Friedrichshafena. Poveljnik Pierce je dobil kablogram, v katerem se ga prosi, naj takoj odpošljejo patrulne ladje na črto, po kateri bo plula zračna ladja proti Ameriki.

Pred svojim odpotovanjem proti zapadu bo vprizorila Shenandoah še en poskusni polet, najbrž v sredo.

DAR ROCKEFELERJA.

John D. Rockefeller je podaril en milijon dolarjev za zamorske šole v južnih državah.

POTRES NA VZHODNI AMERI- ŠKI OBALI.

Portland, Me., 30. septembra. — Aporati na Harvard in Georgetown univerzah so zaznamovali močne potresne sunke. O potrešnih poročajo tudi iz raznih delov držav Maine in Vermont. Tudi prebivalci Ottawe, Ont., so občutili močan potres.

Japonski se zdi najprimernejše počakati, da se bosta obe stranki izčrpali. Podpira častnike na obeh straneh.

Tokio, Japonska, 30. septembra. Japonski vojni minister in drugi člani japonskega kabineta so izjavili, da ni res, da podpira Japonska v kitajski državljanski vojni mandžurskega vojaškega diktatorja. Japonska je glede tega spora baje popolnoma nevtralna.

Načelnik informacijske službe japonske armade, general Itani, je rekel, da Japonska čisto nič ne briga, če zmaga pekinška ali mandžurska armada. Japonska bo mirno čakala, da se bo spor sam od sebe poravnal.

Iz precej zanesljivega vira se je pa izvedelo, da japonska vlada podpira obe stranki z denarjem in orožjem.

Namignilo se je celo, da preskrbuje Japonska mandžurskega vojaškega diktatorja z izbornimi amandnimi častniki.

V RUSIJI SE JE POJAVILA NE- ZNANA BOLEZEN.

Moskva, Rusija, 30. septembra. Profesorja Flerof in Kousmin, ki sta člana Inštituta za eksperimentalno medicino, da sta odkrila novo bolezen, ki se pojavlja tekom epidemij in influence. Človeka tresre mrzlica, boli ga glava in mteče kri iz nosa. Bolezen je nalezljiva, pa ni smrtna. V nekem kraju je pred kratkim zbolelo za to boleznijo 150 otrok.

RUSKO-JAPONSKA POGODBA BO KMALU SKLENJENA.

Peking, Kitajsko, 30. septembra. — Rusko-japonska pogajanja so jako napredovala. Japonsko je zastopal poslanik Josiŝava, Rusijo pa poslanik Karahan.

Japonska sicer vztraja pri svojih zahtevah glede Sokolina, toda tudi to sporno vprašanje bo mogoče v najkrajšem času zadovoljivo rešiti.

ZR-3 JE ZAVAROVAN ZA \$600,000.

Friedrichshafen, Nemčija, 30. septembra. — Vodljivi zrakoplov ZR-3, ki je bil zgrajen tukaj za vlado Združenih držav, je zavarovan za \$600,000 pri raznih angleških, holandskih in nemških zavarovalnih družbah. Premija zavarovanja znaša štiri odstotke. Moštvo pa ne bo zavarovano, čeprav skušajo številni agenti zavarovati posadko za čas poleta preko oceana.

MOŽAK JE PRIZNAL UMOR SVOJE TAŠČE

Vinton Perin, star petdeset let, je priznal, da je umoril svojo taščo, po dvajsetih letih neprestanega šikaniranja in zasledovanja.

Cincinnati, O., 30. septembra. — Vinton Perin, star petdeset let, ki je umoril svojo taščo, Mrs. Francis Rawson, staro sedem in sedemdeset let te resno ranil svojo svačinjo, Miss Nino Rawson, na domu obeh v petek, se je prostovoljno javil policiji.

Ves premočen in razkuštranih las ter z blatno obleko, ki je kazala, da je bil izpostavljen vsem vremenskim neizodam, je Perin v detektivskem glavnem stanu pripovedoval detektivskemu načelniku Kirganu povest o dolgi dobi finančnih zadreg in težkoč z Mrs. Rawson, o potrebi nadaljnega denarja za mlino v Indianapolisu ter o svojem obisku pretekli petek, ko je hotel še enkrat prositi za denar ter konečno o prepiru, ki je dovedel do streljanja.

Eno uro po tem priznanju, nakar je bil stavljen pod obtožbo umora po prvem redu, so pokopali njegovo žrtev na Spring Grove Cemetery.

V svojem priznanju, katerega ni podpisal, je izjavil Perin, da je imel le namen preplašiti svojo taščo in svakinjo, ko je prišel v njih hišo, da mu dasta denar. Ko sta se pričeli norčevati iz njega glede nekega boarding-housa, katerega je Miss Nina Rawson kupila za njegovo ženo, svojo sestro, je postal tako razburjen, da je potegnil revolver ter pričel streljati.

— To je bil konec dvajset let trajajočega zasledovanja, — je rekel Perin.

Perin je rekel, da je Mrs. Rawson pred dvajsetimi leti nasprotovala zakonu njene hčerke z njim in da je od tedaj naprej storila vse, kar je bilo v njeni moči, da ga nadleguje.

Po streljanju je odšel v gozd v bližini hiše, v kateri se je završila tragedija ter vrnil tam proč revolver ter otroško pištolo, katero je baje kupil, da ustrahuje svojo taščo.

V nedeljo je odšel v Walton, Ky., kjer je ostal v nekem hotelu. Včeraj se je vrnil v Cincinnati, kjer je telefoniral policiji, da je pripravljen udati se.

ŠTEVILO AVTOMOBILOV V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

Washington, D. C., 30. sept. — Soglasno z uradnim sporočilom je bilo v Zdr. državah v prvih šestih mesecih registriranih 15,552,077 avtomobilov, to je dvajset odstotkov več kot prejšnje leto v istem času.

Vsem državam prednjači v tem pogledu država New York s svojimi 1,233,362 avtomobili.

LIGA BO POSREDOVALA MED ANGLIJO IN TURČIJO.

Ženeva, Švica, 3. septembra. — Zastopniki Turčije in Velike Britanije so se zedinili ter bosta imenovali odbor, sestojec iz šestih oseb, ki bo natančno proučil mosulsko vprašanje ter ga predložil Ligi narodov v rešitev.

Do tega sklepa sta prišla angleški zastopnik lord Palmour in turški odposlanec Fethi bej.

**BOJAKI, NAROČAJTE SE NA
'GLAS NARODA', NAJVEČJI
SLOVENSKI DNEVNIK V
ZDRUŽENIH DRŽAVAH.**

HERBERT HOOVER PROTI LA FOLLETTEU

Hoover pravi, da bi bilo treba v slučaju sprejema La Follettevega načrta nanovo spisati ustavo ter zmanjšati demokracijo. — Eksperiment bi stal baje štirideset tisoč milijonov dolarjev. — V slučaju sprejetja La Follettevega načrta bi moral postati kongres svet ravnatelj.

Washington, D. C., 30. septembra. — Javno lastništva javnih utilitet bi zahtevalo preustrojitve ustave Združenih držav in ameriški narod bi izgubil večno svoje demokracije. Tako je izjavil včeraj v svojem radijskem nagovoru, ki je bil razširjen po celi deželi, trgovski tajnik Hoover.

„To, kar priporoča senator La Follette,“ je rekel tajnik, „je več kot prehodni eksperiment v vladi in biznesu. To bi bila izprememba naših socialnih, ekonomskih in političnih principijev, ki bi zrevolucionirala tudi vlado samo.“

„Načrt pristašev La Folletteja glede vladnega lastništva,“ je nadaljeval Hoover, „zahtevajo, da vlada kupi in obratuje vse železnice, električne in druge javne utilitete v vrednosti približno štiridesetih tisoč milijonov dolarjev. Vlada bi morala prevzeti tudi 2,700,000 uslužbencev in obratni stroški bi znašali deset tisoč milijonov dolarjev na leto.“

„To bi bila finančna transakcija ter pustolovstvo tako ogromnega obsega kot se ga ni dosedaj lotila še nobena vlada, demokratična ali drugačna, — z izjemo Rusije,“ je dostavil ter pozval ameriški narod, naj preštudira zmožnost ladje, ki bi nosila tak tovor, predno se napoti na tako potovanje.

„Načrt,“ je rekel tajnik Hoover, „bi uničil našo demokracijo ter bi pomenjal korak nazaj za deželo, ki je našla pravo pot napredka.“

Hoover je rekel, da je imel sedanji sistem javne kontrole za posledico neizmeren narastek vseh javnih utilitet, kojih služba in uspešnost sta se stalno in sistematično izboljševali. Podjetja niso več last posameznikov, kar je razvidno iz ene velike korporacije, ki ima 400,000 delničarjev in nadaljne, ki jih ima več kot 200,000.

Glede političnih posledic vladnega lastništva je izjavil Hoover, da bi bil cilj vlade izprememjen, ker bi se odpravilo temeljno človeško preostost kupičenja denarja.

V slučaju, da bi bil ta načrt sprejet, bi moral postati kongres svet ravnatelj ali pa bi bilo treba načrt razdeliti ter ga staviti pod nestransko komisije ali vladne korporacije, „proste političnih predsodkov ter mrtve roke birokracije.“

Ne prva, ne druga alternativa pa bi ne mogla biti uspešna.

„Če bi ustvarili take agencije, proste umešavanja kongresa in državnih zakonodaj, bi ustvarili velikanski despotizem, ki bi kontroliral dobrobit celega naroda ter poleg tega še kontroliral izvolitev naših uradnikov. Nobene take stvari pa ne moremo storiti, če hočemo v resnici ohraniti demokracijo.“

VROČA BITKA PRI ŠANGHAJU JE NI KONČANA.

Šanghaj, Kitajsko, 30. sept. — Danes je že četrty dan, ko se ni še čisto nič odločilo o bitki, ki divja v neposredni bližini Šanghaja. Včeraj je obležalo na bojišču 400 mrtvih.

DIRIGENT MENGELBERG JE ZBOLEL.

Amsterdam, Nizozemsko, 30. septembra. — Znani dirigent newyorškega filharmoničnega orkestra Willem Mengelberg je nevarno zbolel. Zdravniki pravijo, da ga bodo morali operirati na ledicah.

DENARNA IZPLAČILA

V JUGOSLAVIJI, ITALIJI IN ZASEDENEM OZEMLJU.

Danes so naše cene sledeče:
JUGOSLAVIJA:

1000 Din. — \$14.90 2000 Din. — \$29.60 5000 Din. — \$73.50

Pri nakazilih, ki znašajo manj kot en tisoč dinarjev računamo posebej 15 centov za poštino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje „Poštni čekovni urad“.

ITALIJA IN ZASEDENO OZEMLJE:

200 lir \$ 9.90 500 lir \$23.75

300 lir \$14.55 1000 lir \$46.50

Pri naročilih, ki znašajo manj kot 200 lir računamo posebej po 15 centov za poštino in druge stroške.

Razpošilja na zadnje pošte in izplačuje Jadranska Banka v Trstu, Opatiji in Zadru.

Na polizlatve, ki presegajo PETTISOČ DINARJEV ali pa DVATISOČ LIR dovoljujemo po možnosti še poseben dopust.

Vrednost Dinarjem in Liram sedaj ni stalna, menja se večkrat za noč. Zato je v toga razloga nam ni mogoče podati natančne cene vnaprej, računamo po ceni tistega dne, ko nam pride poslani denar v roke.

POŠILJATVE PO BRZOJAVNEM PISMU IZVRŠUJEMO V NAJKRAJŠEM ČASU TER RAČUNAMO ZA STROŠKE \$1.—

Glede izplačil v amer. dolarjih glejte poseben oglas v tem listu.

Denar nam je poslati najbolje po Domestic Postal Money Order ali po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 4687.

"GLAS NARODA"

SLOVENE DAILY

Owned and Published by

Havayne Publishing Company

(A Corporation)

FRANK SAKSER, President

LOUIS BENEDIN, Treasurer

Place of Business of the Corporation and Address of Above Officers at 22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York City, N. Y.

"GLAS NARODA"

(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

En solo leto volja list za Ameriko	Za New York za solo leto	\$7.00
En solo leto volja list za Kanado	Za pol leta	\$3.50
En solo leto volja list za Evropo	Za inozemstvo za solo leto	\$7.00
En solo leto volja list za Evropo	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenredno in praznično.

Dopis, brez podpisa in osebnosti se ne prilega. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnji bivališče nanaša, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA"

22 Cortlandt Street, Borough of Manhattan, New York, N. Y.

Telephone: Cortlandt 2876

NEW YORK CITY

LIGA NARODOV

Razsodiščna komisija Lige narodov v Ženevi se je zedinila glede spornih vprašanj, ki se tičejo Japonske. Sklenjen je bil kompromis, ki se v splošnem zadovoljuje z japonskimi zahtevami. Mednarodna razoroževalna konferenca se bo vršila prihodnje poletje.

Njeni sklepi bodo pa baš tako brezpomembni kot so bili sklepi washingtonske konference za omejitve razoroževanja. Njene posledice bodo baš tako nezadovoljive kot so posledice versailleske mirovne pogodbe.

To se prav posebno tiče poveljnega paragrafa, ki določa, naj bo samo tisti narod smatran za napadalec, kateri noče svojega spornega vprašanja prej predložiti Ligi, predno udari na svojega soseda.

Ker je Japonska vztrajala na tem stališču in ker niso hoteli kar tako tjavendan žrtvovati mednarodne konference, so pritrdili zahtevi.

Zanaprej ne bo na svetu nobenega napadalec več. Država, ki bo hotela dati duška svojim imperijalističnim namenom, bo enostavno sfabricirala par spornih točk ter jih predložila razsodišču Lige narodov.

Ako bo razsodišče ugodilo njenim zahtevam, bo vse dobro. Ako bo pa razsodišče zavrnilo njene zahteve, bo imela pravico udariti, ne da bi bila označena kot "napadalka".

Očividni nameni japonskih zastopnikov na konferenci je bil, temeljito razkrinkati hinavščino in zahrbtnost onih, katerim je mir vedno na jeziku.

Japonci so enostavno povedali vse, kar jim je na srcu. Posebno jasne so bile njihove besede, naslovljene na Združene države.

"Vi govorite vedno o miru in prijateljstvu med narodi," so rekli Japonci, "dočim se doma odprto in odkrito bojujete proti velikemu narodu. Vi neprestano govorite o enakopravnosti, doma pa kršite ta princip ter izključujete azijska plemena."

Besede so bile naperjene proti avstralskim in ameriškim priseljeniškim postavam, ki izključujejo Japonce.

To vprašanje lahko predlože Japonci razsodišču Lige narodov, in če ga razsodišče ne reši povoljno, ne bo smel v slučaju vojne nihče smatrati Japoncev za napadalec.

Ker pa Združene države ne pripadajo Ligi narodov, ni bil odpor proti temu amandamentu tako močan, kot bi bil sicer.

Potemtakem bo v bodočnosti razsodišče razpravljalo tudi o zadevah, ki so bile dosedaj popolnoma privatna in notranja stvar vsake posamezne dežele.

Na ta način bo mogoče vsako vprašanje predložiti Ligi narodov in o vsem razpravljati pred tribunalom Lige, kar bo posebno Združenim državam povzročilo veliko sitnosti.

Japonci so javni in odkriti sovražniki Združenih držav.

Pri tem ne gre toliko za priseljeniško vprašanje in za izključitev japonskega priseljevanja.

Japonska spoznava imperijalistične cilje, ki jih ima Stric Sam v Aziji.

Ameriško vmešavanje v sedanje kitajske zadeve ni ničesar drugega kot poskus, da si zagotove Združene države po uzoru Velike Britanije par važnih koncesij na Kitajskem.

Japonska se oborožuje, baš tako kot se oborožujejo Združene države.

Razložek je le ta, da Japonska ne prikriva svojih namenov, dočim prikrivata Coolidge in Hughes svoje imperijalistične cilje s hinavskimi frazami.

Dopisi.

So. Norwalk, Conn. slednosti in dvomim, da jo bo mo. Shčajno sem čital v Glasu, gel kedaj dpoismik sam najti. K. S. K. Jednote dopis rojaka iz Joliet, Ill. Med drugim povdaja, da bi bila pametno in koristno, če bi že enkrat prenehale strankarske gonje. Strinjam se v tem z rojakom popolnoma. V isti sapi pa hiti napadati znano in priznano slovensko banko. To pa, kot iz dopisa smega razvidno, iz gole strankarske zagrizenosti. Med prvim in drugim pogovorom vake do-

Borden's
UNSWEETENED
EVAPORATED
MILK

POVSOD

po Združenih državah dostavljajo grocerji dnevno Bordenovo Evaporirano Mleko svojim odjemalcem.

Slovenske gospodinjice so začele kupovati od grocerjev Bordenovo Evaporirano Mleko, ker vedo, da Bordenovo zadošča njihovim zahtevam.

Če hočete vedeti, kako kuhati z Bordenovim Evaporiranim Mlekom nam pošljite ta oglas s svojim imenom in naslovom.

No. 1

THE BORDEN COMPANY
BORDEN BLDG.
NEW YORK

jo pa prisilile ostati v Genovi. Bivanje v Genovi ni trajalo le 8 dni, temveč cele 3 mesece. Poleg vsega drugega jim je pa tamošnji pretek še obljubil, da Amerike nikdar ne bodo videli. Ves ta čas, tri dolge mesece, sem bil prisiljen nadlegovati trdko Frank Sakser. Ker je družina sama plačala pot preko morja, je bil izgled na dobiček za trdko neznaten. Navzlic temu mi je šla ista na roko ter se je postopalo z menoj kar najbolj mogoče vladno.

Niti potem, ko je družina prispejala, mi trdko ni dala nikakega računa, pač so se pa vsi veselili, ko s ome videli rešenega skrbi.

Brez vsakega dvoma je bil moj slučaj mnogo bolj zapleten kot oni rojaka iz Joliet. Neverjetno je to, da bi ga trdko Frank Sakser ne mogla rešiti. Rojak bi pa ne bil prav nič na škodi, če bi počakal še malo, saj je moral čakati nato vsekakor še osem dni. Predno je pa mogoče, se ne da rešiti niti

Walsenburg, Colo.
Louis Kapino okrepa počasi. Želimu mu kmalošnjega zdravlja. Pobilo je tu v premoženiku Johna Gradišerja. Nahaja se v bolnišnici v Walsenburgu. Njegovo stanje je opasno.

Z delom gre vsaki dan na boljše, vendar ne svetujem sem hoditi za delom, ker letošnje leto je bilo suho in je še vedno dosti domaćinov brez dela.

Naročnik.

Jugoslavija irredenta.**General Bencinenga v Gorici.**

Te dni se je mudil v Gorici predsednik italijanske novinarjske zveze, general Bencinenga, znan po svojih neprijateljskih čustvih do slovanskega prebivalstva. Kakšna misija ga je pripeljala v Gorico ni znano.

Srečni Monte di Pieti v Gorici.

Goriški denarni zavod "Monte di Pieti" je bil tako srečen, da je zadel tombolo v znesku enega milijona lir. Srečka loterije je bila izrebrana pred par dnevi. Tako se izpolnjuje star pregovor, da kdor kaj ima, mu bo še dodano.

Kriza med kanalskimi fašisti.

Kanalska fašistovska organizacija, ki je znotraj voila, zunan pa je nič ni, preživlja že delj časa težko krizo in je začela razpadati. Da vsaj deloma ustavi smrt, ki se bliža društvu, je bil imenovan za njegovega komisarja geometer Vito di Maio, ki pa seveda ne bo držal naravnega procesa, do katerega je prišlo.

Požar na kanalskem.

Te dni se je vnela v Avčah hiša posestnika Josipa Fortunata. Ogenj se je razširil tudi na sosednje barake ter jih vpepelil. Z združenimi močmi kanalskih ognjegašev, finančnih stražnikov in domačinov se je končno posrečilo omejiti požar, ki je napravil precej škodo.

Smrtna kosa.

V Sežani na Krasu je umrl 56 letni posestnik Anton Macarol.

Madžarski parlament v Trstu.

Te dni je prišla v Trst večja skupina madžarskih parlamentarcev. Spremljali so jih novinarji in prinč Pignatelli di Monte Carlo, ravnatelj italijanske - madžarske trgovinske zbornice v Budimpešti. Pošto je sprejel na magistratu tržaški župan, naka so si Mad-

najbolj enostavne zadeve, pa bilo še za tako dobro plačilo.

Jako rad čitam dopise rojakov, bodisi v tem ali onemu listu. Želel bi bilo, da bi pisali rojaki kar največ mogoče dobrega. Žal pa, prvi dopis, ki ga pošlje rojak v javnost, je natrpano poln same strankarske škodoželjnosti.

Tudi jaz bi lahko rekel, da je to moj prvi dopis, vsaj po dolgih letih. Upam pa, da bo namen tega dopisa popolnoma odtehtal zlobojni namen rojaka iz Joliet.

John Premra.

Walsenburg, Colo.
Louis Kapino okrepa počasi. Želimu mu kmalošnjega zdravlja.

Pobilo je tu v premoženiku Johna Gradišerja. Nahaja se v bolnišnici v Walsenburgu. Njegovo stanje je opasno.

Z delom gre vsaki dan na boljše, vendar ne svetujem sem hoditi za delom, ker letošnje leto je bilo suho in je še vedno dosti domaćinov brez dela.

Naročnik.

Peter Zgaga

Oče in mati vodita po velikih mestih svojega sinka Jacka Coogana.

Fant še ni star deset let, toda s svojim igranjem si je že zaslužil milijone.

Najbolj se je bil proslavil, ko je igral s komedijantom Chaplinom v igri "The Kid".

Ko so privedli fanta v London, je ves London dobesedno divjal. Prebivalstvo mu je prirejalo navdušene ovacije. Angleži so bili skoraj tako nori nanj kot so bili nekateri Newyorčani nori na angleškega princea.

Včeraj je pa dospela iz Rima značilna vest.

Papež je sprejel v avdienci malega Jacka.

Jakec pravi, da je papež star in prijazen možak, da ima mil obraz in nežen glas.

To je vse, kar ve o papežu.

Ta avdienca je njegovemu managerju kot mlin na vodo. Papeže avdience se bo posluževal v reklamne svrhe, in premoženje mladega fanta se bo znatno povečalo.

Sedaj pa par besed, katere bo pater Koverta brez dvoma ponatisnil za vzgled, da vero napadam.

Ako je imel zaposleni papež toliko časa, da je sprejel v avdienci osemletnega fantička, kateri ni katoliške vere, si bo morda prej ali slej utrgal par minut svojega dragocenega časa in poslušal izjava slovenskih katoliških duhovnikov iz slovenskega primorja, kako grozno jih preganjajo italijanski katoliški civilni in cerkveni dostojanstveniki.

V tem slučaju bi slišal papež zanimivejši stvari kot mu jih je mogoče povedati osem let stari ameriški kinematografski igralec - Cooganov Jakec.

To je eden tistih vzrokov, zakaj človek dvomi.

Ne dvomi o veri, pač pa o poštenosti in nepristranosti tistih, ki ga vere uče in se mu vsiljujejo za duševne voditelje.

Z malenkostnim posredovanjem te moje skromne kolone je dobilo neko brooklynsko društvo v obrestni povrnjen svoj društveni denar, katerega je dalo brez obresti spraviti neličeniranemu "bankirju".

Društvo si je s tem zaguralo društveno blagajno, neoziraje se na to, če bo življenska doba newyorškega tednika skrajšana za par tednov.

"Vsak je samemu sebi najbližji" - si je mislil Ribničan, ki je z izposojenim denarjem pribežal pred prevarano nevesto v Ameriko.

Sedaj je na vrsti ideja o slovenski cerkvi v Brooklynu. Ideja sicer še ni cerkve zgradila, pač je pa nabrala par lepih tiščakov.

Ako bodo tudi ti tiščaki vrnjeni s primernimi obrestmi, bo imel organizist že prihodnje dni priliko zapeti tiho mašo z mogočnim miserere.

Konvencija Svodomiselnih Podporne Zveze je zavrnila združenje. Istotako ga je zavrnila Jugoslovanska Katoliška Jednota. Ako se posamezniki tako silno zavedajo svoje moči, kakšna moč bi bila šele v nepristranski dobro organizirani in nepolitični celoti.

V stari domovini ga skoraj ni človeka, ki bi ne hrepenel po Ameriki.

Amerika jim je obljubljena dežela, višek vseh dobrot.

Rečem le toliko: V Sloveniji se vrše sedaj porotne obravnave.

Tisti, ki se morajo pred poroto zagovarjati, naj zahvalijo Boga z vsemi štirimi, da niso v Ameriki.

Jugoslovanska

Ustanovljena l. 1898

Katol. Jednota

Inkorporirana l. 1901

GLAVNI URAD v ELY, MINN.

Glavni odborniki:

Predsednik: RUDOLF PERDAN, 923 E. 185 St., Cleveland, O.
Podpredsednik: LOUIS BALANT, 1808 E. 22nd Street, Lorain, O.
Tajnik: JOSEPH FISHLER, Ely, Minn.
Blagajnik: LOUIS CHAMPA, Box 961, Ely, Minn.
Blagajnik neplaćanih smrtnih: JOHN MOVERN, 418 - 12th Ave, East, Duluth, Minn.

Vrhovni zdravnik:

Dr. JOS. V. GRAHEK, 303 American State Bank Bldg, 608 Grant Street at Sixth Ave, Pittsburgh, Pa.

Nadzorni odbor:

ANTON ZBASNIK, Room 206 Bakewell Bldg, cor. Diamond and Grant Streets, Pittsburgh, Pa.
MOHOR MLADIĆ, 1334 W. 18 Street, Chicago, Ill.
FRANK SKRABEC, 4822 Washington Street, Denver, Colo.

Porotni odbor:

LEONARD SLABODNIK, Box 480, Ely, Minn.
GREGOR J. PORENTA, 310 Stevenson Bldg., Puyallup, Wash.
FRANK ZORICH, 6217 St. Clair Avenue, Cleveland, O.

Jednotno uradno glasillo: "Glas Naroda".

Vse stvari tiskajo se uradnih zadev kakor tudi denarne pošiljave naj se pošiljajo na glavnega tajnika. Vse pritožbe naj se pošilja na predsednika porotnega odbora. Prošnje za sprejem novih članov in bolniška uprčila naj se pošilja na vrhovnega zdravnika.

Jugoslovanska Katoliška Jednota se priporoča vsem Jugoslovanom za obilen pristop. Kdor želi postati član te organizacije, naj se zgleda tajniku bližnjega društva JSKJ. Za ustanovitev novih društev se pa obrnite na gl. tajnika. Novo društvo se lahko ustanovi z 8 člani ali članicami.

Iz Jugoslavije.**Iz "mirotvorne republike".**

Kakor javljajo iz Zagreba, so na povratku iz Zagreba v Gračana Radićevi mirotvorci napadli Franjo Budaka, pristaša samostalne demokratske stranke iz Čučerjaka ter mu z nožem prebodli desno lopatico in pljuča. Budak je komaj še prišel do hiše Ztefana Budaka iz Jalševca, ki ga je hotel preprečiti v zagrebško bolnico: radićevska mirotvorna tolpa pa je to preprečila ter Franjo Budaka zopet ramila na levi roki. Ob zadevi bo obravnavalo sodišče.

Ker je prepozno prihajal domov.

O nenavadnem vzroku samomora poročajo iz Velike Kikinde, kjer se je z opijem zasturila ključavničarjeva žena, Neža Lebkuch, ker se je njen mož večkrat šele o polnoči vrnil iz vesle družbe.

Zapostavljeni Zagreb.

Češki zdravniki, ki so potovali v naučne svrhe minule dni po Jugoslaviji, so predvsem občudovali kako sijajno je naša država po prevratu razširila in opremila zagrebško kliniko, katero smatrajo ti zdravniki za eno najmodernejših v Evropi. Češki gostje so se čudili, kako močno Zagreb vedno tožiti, da ga Beograd zapostavlja, ko so videli istočasno beografsko kliniko, nameščeno po lesenih barakah.

Delegacija invalidov pri kralju.

Radi težkega položaja, v kateri se nahajajo naši invalidi, je posebna delegacija invalidov zaprosila za avdienco ter je te dni obrazložila kralju bedni položaj invalidov. Prosila je vladar-

ja, naj se zavzame, da se na prvih skupščinskih sejah iznese invalidski zakon. Kralj je delegacijo zelo ljubezno sprejel in izjavil, da se bo osebno zavzel, da se opravičenim željam invalidov zadovolji.

Španski honorarni konzul v Zagrebu.

je postal predsednik zagrebške trgovsko-obrtno-zbornice Vladimir Arko.

Nasledniki Jovana Čaruge.

Tolpa znanega razbojniškega vodje Jovana Čaruge je v rokah pravice; a Slavonijo vznemirja nova razbojniška tolpa, ki nadaljuje krvavi posel glasovitega harambaše. Na državni cesti pri Čepinu blizu Osijeka je ta nova tolpa napadla te dni kmete, ki so se s sejo vračali domov. Pohrana jim je raznih stvari v vrednosti 15.000 dinarjev. Posestnik S. Čirić, ki je skočil z voza in hotel pobegniti, je padel, zadet od roparske kroglice, ki mu je prebila glavo. Ker Čirić ni bil takoj mrtev, ga je eden izmed roparjev z bajonetom zabodel. Razbojniki so bili oboroženi z vojaškimi puškami.

Nemški učenjak na študijskem potovanju po Jugoslaviji.

Kakor poročajo iz Beograda, je znani strokovnjak na polju vzhodnevropske zgodovine dr. Leopold Goetz, profesor na vsenčilišču v Bonn, iz Beograda odpotoval v Bosno, kjer bo proučeval jugoslovanske ženske pesmi, ki so vzbudile njegovo posebno zanimanje. Dr. Goetz govori prav dobro srbohrvatski jezik.

Priporočljivo je, da nam pošljete

VAŠE PRIHRANKE

za obrestonosno naložitev.

Naša banka plačuje na vložke na

"Special Interest Account"

4% OBRESTI NA LETO

a sigurnost je v vseh ozirih zagamčena.

Naj bo Vaše sedanje hranjenje Vaša zaslomba za vse slučaje v bodočnosti; radi tega vložite Vaše prihranke v solidno in sigurno domačo banko.

VSE DRUGE BANČNE POSLE IZVRŠUJEMO TOČNO IN ZANESLJIVO

Frank Sakser State Bank
82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Najboljše črtice Ivana Cankarja.

Pred odhodom v svet.

Znanec mi je pravil, kdaj in kako da je bil spoznal svojega očeta. Ob mrtvaški postelji. Oče je ležal tam, črno oblečen, v lica bel in trd, ali nenavadno lep, ves pomlajen. Desno oko je bilo zatisnjeno, levo pa napol odprto. Skozi špranjo, iz gorka kri očeta do zadnje kaplje na brezčuten kamen. —

Na predvečer moje selitve v Ljubljano je stopila mati čez prag in mi je pogledala v lice; v tistem samem pogledu sem spoznal njo, ves svoj dom in svoje življenje od rojstva.

Kar je bilo do tega trenutka, je bilo življenje v zraku, v vetru, v solnični luči, med zvezdami, v pesmi škrjanca in v vonju ajde, vsepovsod je bilo, samo ne med ljudmi, samo ne doma med črnimi stenami. Zdaj, v enem samem pogledu, v enem samem hipu je bilo mahoma vse razodeto, silno, neusmiljeno.

Dolgo je stala mati na pragu, ali pa se mi je dolgo zdelo; in me je gledala naravnost, kakor gleda sama smrt ali sam Bog. Iz mojega presekanega srea ni bilo besede, komaj da je nepriključna šinila preko suhih ustnice:

"Saj ne maram v Ljubljano! — Mati, saj ne maram!"

Nenadoma je bil njen pogled ves drug, ves miren, kadar da se je razgledavala po cesti.

"Zdaj boš večerjal!"

Stala je v izbi, ozrla se še na okoli, kakor da bi hotela reči nekaj drugega, nekaj resničnega. Nazadnje je rekla še enkrat tako tiho, kakor da je mislila vse nekam drugam:

"Zdaj boš večerjal!"

In je šla; tako, kakor gre mati, ki je zvest suženj svojih otrok: tiho in plaho.

Vse mi je bilo odkrito, planilo je v strašni goloti pred oči.

"Nikogar nisi ljubil; še matere ne, še nje ne, te svetnice!"

Da bi vsaj ne bila rekla: "Zdaj boš večerjal!" Kajti rekla je s to besedo: "Večerjal boš, jaz ne bom; moja kri in moje solze boš večerjal!"

Spoznanje me je grobo sunilo ob tla. Ugledal in zaslišal sem tik pred seboj stvari, mimo katerih sem hodil prej slepec in gluhec.

"Kar beži!" je reklo v meni.

Kar beži iz teh krajev trohno in smrti! Kajti vse, kar je bilo — trohno in smrt! Na vsakem koscu kruha materina solza; v vsakem pogledu tiho očitaje; v vsaki besedi grenak vzdih. Življenje, od ure do ure, od dne do dne, od večera do večera, zmirom enako. merno, vse to življenje suženjska miloščina, mimogrede ob jarek vržena! In še za to miloščino hvali Boga, hvali ga za ta koruzni močnik!

V teh grenkih mislih pa je bil Bog sam s svojo ljubeznijo.

Svoje najbližje, ki sem jih do tega hipa komaj zdaleč poznal, sem ugledal nenadoma v topli, jasni, ljubeznivi luči, da bi jih površil objel in poljubil ter jih prosil odpuščanja. Šele ob žaru ljubezni začel gleda človek vse mnogoštevilne črne pege na svoji duši. Nobena ne ostane skrita, nobena ni pozabljena, niti ena se ne da za zmirom izbrisati. Spovednik odpušča grehe in daje odvezo, srce samo pa ne odpušči nikoli in ničesar, pozna edinole vnebovpijoče grehe, "ki ne bodo odpuščeni ne na tem in ne na onem svetu". Srce ima svoj poseben katekizem; kar je v šoli in v cerkvi smrti greh, je sruče vsa prigruda; toda smrti greh, ki jih verno zapisuje srce, ni v šolskem katekizmu.

Pil sem v zakristiji mašno vino iz keliha; to ni bil greh, srce ga ni zapisalo. Večerjal sem in nisem pomislil na mater, ki je sedela zunaj na pragu in ni večerjala; to je bil smrti greh.

In še to pravično srce samo je polno hinavščine; še sodnik je grešnik. Kadar zapisuje grehe, mu to to zapisavanje milo in sladko opravilo; prijetnesolze toči ob svojih lastni pravičnosti. Spoznanje ne-hvalečnosti me je bolelo do krvi, ali ob tisti bolečini se mi je stresalo vse telo v sladkem drgetu. Kajti greh mi je bil pokazal lepoto, ki sem jo žalil, dobrotnost, ki je nisem ljubil.

Veliko prenese človek, to vem sam; par konj bi ne zvelklo tovarnika, ki ga nosi na plečih že otrok. Ali da se da trpeti toliko in tako dolgo, kakor je trpela moja mati, je bil čudež, ki si ga še zdaj ne morem natanko razložiti. Žena je desetkrat močnejša od moža, mati pa devetkrat devetdesetkrat. Če bi bil rekel svoji materi, da naj mi za ped odmakne Ljubljanski vrh, zato ker preveč tišči na Močilnik, bi ga bila najbrž zares odmeknila. Bog daje materam čudne uganke. Na primer: Kak bi se pripravilo kosilo za osmero ljudi, če ni groša v hiši in če ne da šteunar mizi soli na upanje? Kosilo je na mizi. Skrivnostno gre življenje dalje od dne do dne in se ne ustavi. Strma in grapava je pot, težek je voz; na vozu sede otroci, osmero jih je; jedo in pijo, smejo se in kriče; mati je vprežena; če bi se odpčila, če bi stopila prepočasi, bi ji škrknilo preko skeljučenih pleč: "Hej potegni!" Tam kje pod visokim klancem omahne. Omahne in umrje. In še umreti jo je sram; zdi se ji, da je storila krivico tistim, ki so živeli od njenega življenja.

Dolgo v noč nisem spal. Oče in mati sta bdela. Oče je bil moje obleko, mati je gladila in spravljala moje perilo. Vroče in zatehlo je bilo v izbi.

"Naj bi šel rajši za hlapca!" je rekel oče.

Mati je molčala.

Ko sta vpihnila luč, je žarko zasvetil mesec skozi okno; tako bela in sijajna je bila mesečina, da bi bilo lahko bral ob nji. Vedel sem, da bo treba zgodaj vstati, zato sem zatisnil oči, da bi zaspal. Kadar jih nisem klical, so potrkale sanje same na trepalnice in toliko jih je bilo, da sem izbiral med najslajšimi, ali kadar sem jih vabil in prosil, ni bilo glasu od nikoder. Pusto in težko mi je bilo srce.

Okrenil sem se, da bi zastrl okno, ker mi je sijala rezka mesečina še skozi trepalnice. Ugledal sem mater, ki je klečala ob svoji postelji. V mesečini je bil njen obraz bel in čist, kakor od kamna. Tudi ona se je ozrla name.

"Kaj ne spiš?"

"Ne morem!"

Vstala je, stopila k meni ter me pokrižala; kaj nato sem zaspal. Ko sem se ob rani zori vzdramil, sem imel lice vsa mokra od solz.

ZAHVALA

Cenjena tvrdka
Frank Sakser State Bank

Prejel sem ček in se Vam zahvalim za Vašo točnost in za vse, kar ste mi Vi skozi 16 let storili, vse je bilo v najlepšem redu. Kadar bom zopet kaj potreboval, vedno se bom obrnil na Vaše podjetje in Vas prosim nadaljne naklonjenosti in prijateljstva, dasiravno je toliko lažnjivega upitja proti Vaši tvrdki, kar je pa samo nevoščljivost, pa mislim, da se vrabec na strehi ne boji, ki samo čivkajo.

Z odličnim spoštovanjem,

Mat. Lavtar,
Konecha, Wis.

NASLEDNIK GENERALA PERSHINGA

Generalni major John N. Hines je postal naslednik generala Pershinga kot načelnik armadnega štaba.

Nedvignjene vloge.

Ali si morete misliti, da žive na svetu ljudje, ki nesejo denar v banko ter nato popolnoma pozabijo nanj? Mi sami ne spadamo v to vrsto ljudi, ker — no, recimo, ker nismo tako pozabljivi.

Dejstvo je, da je v državi New York krog 30.000 bančnih vlog, pretežna večina teh v mestu New Yorku, kojih lastniki so nepoznani so izginili ali pa so umrli. Vloge znašajo od \$10 do \$1000 in še več ter predstavljajo skupaj svoto več kot dveh milijonov. Čudno kaj ne? Človek se vpraša: Kako pridejo ljudje do tega, da pozabijo, da imajo denar na banki? Ali pomenjajo vpiši teh vlog v glavnih knjigah teh bank, kojih nekateri so stari že sto let, neudarne smrtne slučaje, skrivnostna izginjenja?

V nekaterih slučajih je to resnično, a ne v vseh. Dejanski najdemo ljudi, ki pozabijo, da so prišli denar na banko in v takih slučajih se tiče stvar večina majhnih zneskov. Žive tudi zakonski možje, ki skrijejo del svojih plač ter nosijo denar na banko brez vednosti boljše polovice. Isto delajo tudi ženske brez vednosti svojih mož. Če umre dotični hitro smrti ali če ga bolezen ovira dati tožadnevna pojasnila, ostane denar seveda na banki. Pogosti so tudi slučajji amnezije, ali trenutne izgube spomina, nenadne smrti vsled nezgod, brodoloma, blaznosti, smrti ali bega pred pravico. Nadalje imamo ljudi, ki se boje, da bodo pokopani na pokopališču zapuščenih ter nakladajo vsled tega denar za pogrebne stroške. Številni odlasajo do zadnjega trenutka z obveščanjem sorodnikov glede tega sklada in dostikrat je že prepozno ter umro ne da bi izdali svojo skrivnost.

Seveda skušajo banke storiti vse, kar je v njih moči, da najdejo osebe, upravičene do vlog in v nekaterih slučajih se jim to posreči v drugih pa ne. Bank of Manhattan Co. ima v svojih knjigah ime neke Mrs. Johanna Murphy, ki je lastovala eno akcijo banke. Umrli ali izginili je leta 1824. Na njeno akcijo pride 185 dividend v znesku \$410. Ko je kupila akcijo pred sto leti, je bila vredna \$50. Več ljudi je zahtevalo ta denar, a bili so beli, dočim je bila Murphy črnka. Tudi tri nadaljne osebe, ki so lastovale akcije, so izginile brez sledu.

Neki dobrostoječ trgovec je bil pred več leti obveščen, da ima majhen konto v neki banki v dolgem koncu mesta. Trgovec ni hotel ničesar vedeti o tem ter izjavil ogorčeno, da je dober trgovec, ki ve natančno, kje naloži denar. Ni hotel sprejeti zneska ter celo zanikal svoj podpis. Par let pozneje je pa bil obveščen, da je narasla vloga na več kot tisoč dolarjev, nakar se je naenkrat spomnil, da je res tam deponiral denar.

Neki nadaljni trgovec je menjal svojo banko ter kmalu nato izgubil življenje tekem neke ne sreče. Njegova trgovina je bila uničena, ženi se je zmešalo in otroke so poslali na Randall otok. Pozneje so razne družine adoptirale otroke, ki so dobili druga imena. Po leta trajajočem iskanju se je posrečilo odvetniku dotične banke najti otroke trgovca, ki je deponiral svoj denar v banki in otroci so dobili več kot \$30.000.

Vsaka banka v mestu ima več takozvanih "speših vlog", kojih

Borzni škandal v Rimu.

Rimska borza je več dni skrajno nervozna. Tečaji državnih in mnogih bančnih in industrijskih papirjev so zadnje dni izredno skakali in padali. Pretekli dni pa je v borznih krogih naravnost počila bomba, ko se je izvedelo, da gre za velik škandal. Zvečer so policijski organi prišli na kolodvoru poslovodjo banke Bondi & Co. Aretiran je bil tudi komendant Fontani, ravnatelj te banke.

Vzrok aretacij je azijski razširjevanje vznemirljivih vesti, ki niso imele za posledico skakanje borznih papirjev in s tem na eni strani za dotične dobiček, za ostale pa velika izguba.

Rimska borza je zadnje dni življala naravnost kritične trenutke. Najprej so prišle vesti o atentatu na Mussolinija, potem pa da je kralj pozval k sebi ministrskega predsednika in zahteval od njega, naj takoj odstopi. Nadalje je nekdo trosil govorice, da je prišla velika banka v Torinu, ki se bavi največ s krediti v agrarne svrhe, v plačilne težkoče, in da iz zaloga Banke d'Italia izginilo nad milijardo bankovcev po 1000 lir.

Naravno je, da je borza točno reagirala na te gorostasne, za italijanske razmere pa ne ravno nenaravne razmere. Delnice emisejske Banke d'Italia so padle kar za 60 točk in Banke Commerciale za 40. Ostalo pa ni samo pri teh delnicah; panika se je razširila tudi na druge državne in mnogo zasebnih papirjev. Oblastva so morala poseči vmes. Policija je dobila na intervencijo borznega komisarja nalog, da se zapre banka Maks Bondi & Co., zaplenijo vse knjige in aretirata njen poslovni vodja in ravnatelj.

Borza se je zopet te dni nekoliko opomirila, vendar pa se v noticah tečajev opaža še velika nervoznost. Govori se, da ima škandal velik obseg. Baje se je razširila preiskava tudi na druge denarne zavode izven Rima, zlasti v Torinu. Sodiijo, da so imeli prireditelji te neudarne borzne akcije več milijonov lir dobička.

Smrtna obsodba sovjetskih komisarjev.

V Moskvi je bila izvršena smrt na obsoda nad tremi bivšimi ljudskimi komisarji, ker so zagrešili velike poneverbe v državnih skladiščih.

Lastnikov ni mogoče najti, med njimi Seamans Bank, največ vsled nevarnih poklicev. Spečeve vloge edinole te banke znašajo nekako pol milijona dolarjev. Pa tudi Bowery in Broadway Savings Bank. Vse hranilnice v državi New York so vzajemna podjetja, so brez akcij ter ne temelje na dobičku. Vsled tega preidejo spečeve vloge počasi v upravo.

Glasi se, da se je neka banka v gorenjem delu države poslužila speših vlog, da si zgradi novo in lepo poslopje. Take govorice so seveda popolnoma neutemeljene, ker ni postavno dovoljeno na ta način upravljati denar vlagateljev. Vsaki trenutek lahko zahtevajo dediči speših vlog slednje in vsled tega mora biti vedno na razpolago.

Mogoče se bo kdo, ki bo čital to, naenkrat spomnil, da ima tudi on kje naložen denar, ne da bi vedel zanj.

Položaj na Kitajskem.

Zadnji dogodki na Kitajskem obračajo nase pozornost vsega sveta. Poročila govore o bojih okoli Šanghaja, ki so sicer prav malo slični bojem v svetovni vojni. Dejstvo pa, da svetovno časopisje pazno zasleduje razvoj teh dogodkov ter jih ne beleži samo kot dnevno kroniko, spričuje dovolj jasno, da je ozadje teh kitajskih rabuk le večje, kot bi sicer mislili.

Nevarnost, da se ti boji raztegnejo tudi na samo mesto Šanghaj s svojimi velikimi belimi kolonijami in skladišči je napotila zainteresirane države, predvsem Francijo, Japonsko, Ameriko in Anglijo, da so poslale tjakaj v varstvo svojih interesov svoja brodovja. Posledice tega koraka so zaenkrat še nepregledne.

Kitajski nemiri, ki že 13 let skoro nepretrgoma pretresajo temelje štiristoletnega eksarstva, predajajo državo v izkoriščanje pohlepkih zainteresirancev. Nemalo vlogo igrajo v teh sedanjih nemirih Japonska in evropske države, predvsem Rusija. Medtem, ko se je slednja očito postavila na stran pekinške stranke, so ostale države bolj "trdovratne" ter kot večji trgovci zalagajo primerne vse stranke z orožjem in materialom, brez ozira na vse sklenjene dogovore o omejitvi produkcije orožja.

Boji med vojaškimi močeti so v nebeski republiki zopet na dnevnim redu. Leta 1911, ko je dr. Sunjatsen, voditelj revolucijske stranke Kuomintang, vrgele dinastijo Mandžum ter spremenil carstvo v ustavno republiko, divjajo v deželi skoro nepretrgoma revolte in krvavi boji med strankami in grupami.

Trenutno je razcepljena Kitajska v tri močne partije. V Mukdenju vlada vojaški guverner Tchang-solin. Njegov največji rival je guverner Čilja, general Wupeihu,

ki kot tretji, toda bistveno silnejši, mogotec pride v poštev bivši voditelj revolucije dr. Sunjatsen v Kantonu. Centralna vlada v Pekingu, pod vodstvom predsednika Tsaokuna, nima posebno velike besede. V letu 1922, ko je bil sedanji predsednik republike še guverner v Tienzinu, je prišlo do hudih bojev med Tchangsolinom in Wupeifujem. Tchangsolin je bil poražen in posledica tega je bila, da se je proglasil v Mukdenju neodvisnim. Nepojasnjeni so odnosi, ki vladajo od tedaj med Mukdenom in Pekingom.

Sedanje boje okoli Šanghaja je povzročil spor med guvernerjem Nankinga Čilisijednom pristajem Čili stranke in guvernerjem, od tu južno zapadno ležeče provinc Tšeklang, generalom Lajungh-siangom, ki je pristajal Mukdena. Tako je nastal posredno tudi konflikt med Tchangsolinom in Wupeifujem, torej zopet med mukdensko in čili-partijo. Stara rivala sta zopet na površju. Tchangsolin poskuša sedaj popraviti poraz iz leta 1922 in pri tem ga podpira Japonska, morda tudi druge države, kar se pa nikakor ne da dokazati. Rusija se je obratno čisto odkriti postavila na stran Čili.

K čiljanski provinci Nanking spada Šanghaj, ki je še vedno v rokah pristajev Mukdena. Tchangsolin v Mukdenju je odločen pomagati svojemu pristajšu. Ker pa tega ne more direktno, je že začel prodirati v južno-vzhodni smeri proti provinci Čili z glavnim mestom Pekingom. Železnice mu zelo olajšujejo prodiranje proti Pekingu, medtem ko je čili-stranka podpora glavnemu mestu silno otežkočena radi umetnih poplav pokrajine vsled ričeve žetve. S tem je dana možnost, da ne ostane konflikt lokaliziran, ampak da se spomladi raztegne čez vso Kitajsko.

Sedanji položaj komplicirajo

predvsem dve dejstvi: vprašanje tujecev in pa Rusija. Kina je danes zelo nacionalistična država, ki je težko prenaša stare pogodbe, ki jamčijo tujcem posebne pravice in svoboščine.

Ta nacionalizem izvira predvsem iz plemenske mržnje, ki je v fanatični množici ukoreninjena že zdavnaj. To nacionalno občutljivost spričujejo skoro dan na dan razni incidenti in bojkoti napram tujerodcem širom cele države.

Drugi vzrok vznemirjenja je Rusija. Že dolgo je, kar povdarja Rusija svoje prijateljstvo za novo Kitajsko ter izzigra brezobzirno nacionalna čustva Kitajcev proti tujcem. To prijateljstvo je rodilo sad: pogodbo s Pekingom v eksploataciji vzhodno-kitajskih železnic. Posledica je bila seveda protest velevladi. Pogodba se sicer še ni izvedla v polnem obsegu, ker ni soglašal z njo Tchangsolin, gospodar province, v kateri teče velik del teh prog. Rusko nasprotno proti mukdenski stranki izvira tudi iz tega, ker ima Suijingsiang, gospodar Šanghaja v svoji armadi množico ruskih protirevolucionarnih oficirjev. Rusija se je vsled tega zavzela za centralno vlado v Pekingu z naravnost dovršeno diplomatsko virtuoznostjo vzdrževala istočasno stike s pekinško vlado in dr. Sunjatsenom v Kantonu.

Brezdvomno je bil on veliko pripomogel k temu, da se je Sunjatsen izjavil sedaj za centralno vlado v Pekingu. Rusija je brez obzira na velesile izjavila, da pomeni sedanja intervencija velesil v Šanghaju začetek razdelovanja Kine v interesne sfere, ker ne bi nikakor mogla trpeti mirno. To svojo izjavo je že podkrepila z vsemi sredstvi svoje propagande. Komunistična internacionala je spustila b svet proglase proti angleškemu, francoskemu in ameriškemu imperijalizmu.

Sprejeli smo sledeče knjige ter jih prodajamo po znižani ceni.

Nova velika arabska sanjska knjiga. —	
Vsebuje 300 strani	1.50
Nova velika sanjska knjiga	.90
Sanjska knjiga, srednja	.35
Angleško-slovenski in slovensko-angleški slovar	.75
Spretna kuharica, Nova velika kuharska knjiga. Navodila, kako se kuhajo dobra in okusna jedila.	
Trdo vezana	1.45
Slovensko-angleška slovnica. — Vsebuje slovnico, slovensko-angleški slovar in kako se postane ameriški državljani. Trdo v platno vezana	1.50
Gozdovnik, Povest iz ameriškega življenja. —	
1. in 2. zvezek	1.—
Na krvavih poljanah. Trpljenje in strahote z bojnih pohodov bivšega slovenskega planinskega polka, od 1914 — 1918.	1.25
Robinson, povest	.65
Šin medvedjega lovca. Potopisni roman	.80
Rinaldo Rinaldini	.50
Sveta Genovefa	.50
Predtržani, Prešern in drugi svetniki v gramofonu	.25
Čarovnica starega gradu	.25
Hitri računar ali Praktični računar	.75
Slovenska kuharica, (Kalinšek). Z mnogimi slikami v besedilu, vsebuje 668 strani, trdo v platno vezano	5.—
Amerika in Amerikanci. Popis slovenskih naselbin v Ameriki. Trdo v platno vezano	3.—
Narodni sklad za klavir. Zbirka slovenskih narodnih pesmi	.90
Pesmarica Glasbene Matice. Zbori za štiri moške glasove. Vsebuje 103 najboljših slovenskih pesmi	2.50

(K naročilu priložite pokritje v znamkah ali M. O.)

Knjige Vam pošljemo poštne prosto.

Slovenic Publishing Company

82 Cortlandt Street : : New York, N. Y.

